

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

‘Wat schreeuw je tot mij’, zegt God tot Mozes in ons verhaal van vandaag. Wie het hele hoofdstuk van het boek Exodus nader zou bekijken, zou het opvallen dat eigenlijk nergens staat dat Mozes tot God schreeuwt. Het volk schreeuwt. Het volk schreeuwt moord en brand. Het volk vraagt woedend aan Mozes of er soms geen graven genoeg waren in Egypte dat hij hen naar de woestijn heeft gebracht om daar te sterven? En er is natuurlijk alle reden toe om dat te denken. Achter hen voelen zij de hete adem van Farao en zijn uitgelezen manschappen. Niet alleen zijn elitetroepen maar al zijn paarden, wagens en ruiters achtervolgen hen, zoveel sneller en meedogenlozer dan de voeten van mannen, vrouwen, kinderen en ouden van dagen van de Hebreërs kunnen lopen. En voor hen uit de oermachten van de chaos: de aloude zee. Onverschillig voor elk menselijk lot. Elke menselijke schreeuw. Ongenadig en onbarmhartig als altijd. Een klein, netelig feitje voor wie dit goede Boek nog altijd graag leest als een geschiedenisboekje van toen en daar: Egypte had geen paarden en wagens. Dat kwam later pas. Wat de schrijvers van dit troostboek dus doen, dat is hun hedendaagse zorgen verwerken in een sterk verhaal. De wagens en paarden van de Filistijnen baarden hen pas zorgen. De Filistijnen die ook al in het boek Exodus opduiken terwijl - zegt schoolmeester De Wijer nu even - dit Kretenzische kustvolk nog in Kanaän moest arriveren. In dit oerverhaal van bevrijding weerspiegelen zich dus steeds en keer op keer de zorgen

van vandaag. En vandaag zou dat het machteloze gevoel kunnen zijn gemangeld te worden tussen enerzijds de menselijke hoogmoed: onze meedogenloze exploitatie van de wereld en haar bronnen. Onze technologische verworvenheden. Onze reislust en mondialisering. Het gretige grazen en eten van ook dieren die voor onze consumptie niet geschikt zijn. En aan de andere kant, de overkant, de natuur die amoreel als zij is, blind en meedogenloos terugslaat zonder aanzien van enige persoon. En daartussen dan geklemd, de mens. Wij. Hopeloos schreeuwend en in verwarring. Waar moeten wij heen? Waar kunnen wij dan naartoe? Waren er dan geen graven genoeg en zullen er wel graven genoeg zijn. Waarin wij dan ingestort worden. Anoniem bijvoorbeeld, zoals in de meedogenloze stad New York. Omdat niemand voor hen kwam. Daarom schreeuwt het volk. Daarom schreeuwen wij. En daarom schreeuwt ook Mozes.

Ja, Mozes schreeuwt, zeggen de rabbijnen, al staat dat niet in de tekst. Maar Mozes schreeuwt omdat hij zich aan de kant van het volk plaatst, zoals hij dat in het vervolg van het boek Exodus wel vaker zal doen. Mozes schreeuwt omdat hij zich bij tijd en wijle meer met het lot van mensen verbindt dan met God. Mozes schreeuwt omdat er tijden zijn, tijden van Corona bijvoorbeeld, dat we niet zo goed zien waar God is. Waar God verblijft en wat hij doet.

En God zegt tot Mozes: 'Wat schreeuw jij tot mij?' Curieus. Het doet wat denken aan dat andere verhaal dat doorgaans verteld wordt op de morgen van Pasen. Dat verhaal van Maria van Magdala in de tuin. De vrouw die in haar wanhoop en schreeuwen de opgestane aanziet voor een tuinman en met haar nood, tranen en paniek zich aan hem vastklampt: 'Vrouw, waarom huil je?' Op het eerste gezicht klinkt in deze

wedervraag iets afstandelijks door, alsof de hemel zich heel ver weg bevindt van onze aardse nood. Maar het klinkt al anders als we ons deze vraag fluisterend voorstellen. Vol mededogen, vol compassie, vol begrip. Waarom schreeuw je? Waarom huil je? Heb ik je niet gezegd dat ik ben die ik ben? Heb ik je niet mijn naam op een briefje gegeven? Ik zal er zijn! Ik zal er altijd zijn. Ik zal er steeds weer zijn in welke situatie ik je ook aan zal treffen. Dan zal ik met je zijn! Dan zal ik je niet begeven in je geschreeuw. In je wanhoop. In je isolement. In je angst. Dat je niet weet hoe het verder moet. Dat je eigenlijk niet meer voor - of achteruit kunt gaan. Omdat je klem zit. Omdat er natuurlijk een dagelijks koor is van stemmen die roepen hoe het moet en wat de strategie is en daar dagelijks over kakelen. Maar dat dat je geen soelaas biedt. Omdat je je afvraagt of er eigenlijk al geen dood genoeg is. Of er nog meer graven bij moeten. Omdat je vastzit in je angst. Je kunt dat Angstland, dat land van de benauwdheid, dat Egypteland, Mitzraim, dan wel net verlaten hebben. Dat land reist toch een heel eind met je mee. Want het zit ook in je eigen hart. En het hart dat je vasthoudt voor je naasten. En wat kan je doen? Hoe kun je je verweren? Je kunt je hoop stellen op de technologie. Ze zullen wel wat vinden. Maar in het boek Exodus hebben we net gezien dat haar magiërs en spreukenzeggers, de *topdogs* van de economische en medische macht van dat grote Egypte, machteloos stonden tegenover één enkele luis. En aan de andere kant is er die zee. Een grote, meedogenloze chaos waarin de dood heerst, de woestheid en de leegte. Een anoniem virus waarin geen mensenleven telt.

Weet Mozes wat hij doet als hij zijn staf op de zee legt? Welnee! Mozes is geen wereldleider. Hij is amper een Rutte. Hij heeft geen idee. Geen RIVM of CMT dat hem adviseert. Weet Maria wat zij doet als zij haar Heer herkent en naar de overige leerlingen snelt? Welnee! Maar de

vraag naar het waarom van hun schreeuwen en hun tranen, roept iets op. Iets wat diep verborgen was maar plotseling weer opwelt.

Vertrouwen! Vertrouwen in hun Heer die had gezegd dat hij met hen zou zijn al hun dagen. Dat hij is wie hij is. Trouw, eeuwig trouw aan zijn mens. Dat de dood van wijken zou weten. Dat het water je niet zal krijgen. Dat het regime van de angst en van de dood het laatste woord over ons bestaan niet zou spreken! Hij heeft ons schreeuwen, ons huilen gehoord en hij heeft ons toegezegd dat wij uit zouden trekken uit dit Angstland. Dat wij dit allemaal achter ons zouden laten. En dat wij droogvoets, dwars door de chaos, naar het leven, naar een nieuw bestaan zouden trekken. Zoals het was vanaf den beginne! Opnieuw zal de Heer zijn scheppingsdaden stellen. Scheiding maken tussen de wateren zodat het nieuwe, bevrijdde en angstvrije leven weer wordt mogelijk gemaakt. En wat achter ons ligt, wat ons achterna jaagt. Alles wat ons wil hebben. Met vaak ook die hele indrukwekkende technologie waartegen geen verweer is. Die superieure intimidatiemachine, bekleed met militaire macht die je vermorzelt. O, goddelijke humor van Israël, dat loopt vast. De wielen blijven steken in de modder. Het ziet er belachelijk uit, zoals in ons verhaal Faraó en zijn kornuiten wel vaker een belachelijke indruk maken. Lach er maar om! Dat is al het begin van vrijheid. Neem het maar niet zo serieus, zelfs onze Coronacrisis niet. Ze leggen het toch af. Lach er maar om! En als God zich misschien in Nederland niet direct laat zien, hebben wij nog altijd Jaap van Dissel. Die lijkt toch al een beetje op God. En die zee die voor altijd gesloten leek? Die vlucht haastig weg, samen met de bergen, de rivieren en de heuvelen als God dat wil. Wij zijn vrij! Wij zijn vrije mensen en wij hoeven niet te vrezen. Wij hoeven nergens bang voor te zijn. Want om onze moed wordt niet gevraagd. En ook niet om onze inventiviteit of dapperheid of zelfs maar onze mening. Dat zullen we trouwens als

Nederlanders wel jammer vinden. Ons wordt gevraagd te vertrouwen op die God die zei dat hij er zou zijn alle dagen van ons leven.

Ergens op de oever, voorbij alle dood en dreiging van mens en natuur, begint het Mirjam, de zuster van Mozes, te dagen. Zij heeft ooit gezien dat Mozes werd opgeroepen uit het water en zij heeft gezien hoe Mozes het water opnieuw te boven kwam. En het begint in haar te zingen: 'Zingt voor de Heer want hij is hoog verheven. Paard en ruiters stortte hij in zee'. Mirjam. Was dat de naam ook niet van die andere vrouw, Maria, die wegging naar haar broeders en zusters en het allen begon te zeggen dat hij leeft, dat hij is opgestaan. Was dat de naam niet van die vrouw die haar angst voorbijkwam en ons voorging in het leven. In het leven in de Gloria?

Lof zij Christus, Halleluja!